

"...

I- İPTAL DAVASI VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İLE İTİRAZ BAŞVURUSUNUN GEREKÇELERİ

A- İptal ve yürürlüğün durdurulması istemlerini içeren dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

'III. GEREKÇE

1) 24.07.2008 Tarih ve 5793 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 3 üncü Maddesi ile Değiştirilen 14.06.1973 Tarihli ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 51 inci Maddesinin Dördüncü Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

İptali istenen bu kural ile Milli Eğitim Bakanlığı'na (MEB) milli eğitim amacıyla tahsisli Hazine mülkiyetindeki taşınmazların 5018 sayılı Kanun'un 46 ncı maddesine tâbi olmadan satışı ya da özelleştirme idaresi aracılığı ile satışının yapılabileceği öngörülmüştür. Söz konusu taşınmazların satışı konusunda Maliye Bakanına sınırsız yetki verilmiştir. Çünkü hangi nitelikleri taşıyan taşınmazların hangi hâllerde satılabileceği konusunda bir belirleme yapılmadığı gibi, ölçüt de konulmamış ve tüm kamu taşınmazları bakımından gerekli olan 5018 sayılı Kanun'un 46 ncı maddesi dahi bu kural yönünden dikkate alınmayacağı hükmüne bağlanmıştır.

İptali istenen fıkra metninde yer verilen "mutabık kalınarak " gibi soyut ve her anlama çekilebilecek ölçütler yerine daha somut ve objektif kriterlere yer verilmesi hukuk devleti ilkesinin de bir gereğidir.

Böyle bir düzenlemenin anlamı, değinilen konularda asli düzenleme yetkisinin Maliye Bakanına bırakıldığı ve keyfi yetki kullanımına kapının açıldığıdır. Hâlbuki Anayasa'nın 7 nci maddesine göre; yürütme yetkisi ve görevi, kanunlar çerçevesinde kullanılır ve yerine getirilir. Anayasa'da gösterilen istisnaî haller dışında, yürütmeye, kanunla düzenlenmemiş bir alanda asli düzenleme yetkisi verilemez. Böyle bir yetkinin yürütmeye verilmesi, Anayasa'nın 7 nci ve 8 inci maddelerine aykırı bir biçimde, yasama yetkisinin devri anlamına gelir ve kökenini Anayasa'dan almayan böyle bir yetki, Anayasa'nın 6 ncı maddesiyle de çelişir.

Diğer taraftan, bir kısım okul taşınmazlarının satışının önünü açan böyle bir düzenleme kamu yararına da dayanmamaktadır. Şöyle ki;

a) İptali istenen kural ile; mülkiyeti Hazine'ye ait, Milli Eğitim Bakanlığına tahsisli, kent merkezlerinde kalan değerli okul alanları ederinin çok altında fiyatlarla satılabilecektir.

Kentlerdeki birçok Hazine arazisinin Milli Emlak Müdürlükleri tarafından ilan edilerek artırma usulü ile satışı yapılırken, mülkiyeti Hazine'ye ait söz konusu taşınmazların Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından 'özelleştirme' adı altında satışı hükmüne bağlanmıştır. Böyle bir düzenlemenin taşıyacağı anlam; okul alanlarının, ticari işletme ve kuruluşlar statüsüne sokularak bu statü içinde özelleştirme adı altında satılmasıdır. Bu yolla okul ve alanlarının satışının; 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanunun 12 nci maddesi uyarınca 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamı dışında ve Sayıştay vize ve tescili uygulamasına tabi olmadan, kolayca gerçekleştirilmesinin amaçlandığı yadsınamaz. Okul ve

alanlarının, tapuya şerh konulmamış olsa bile, ticari bir mal gibi amacı dışında kullanılmak üzere satışının kamu yararına yönelik olmadığı açıktır. Birçok ildeki derslik açığı halen hayırsever vatandaşların bağışları ile karşılanmaktadır. Bu tür satışlar devlete olan güveni sarsacak ve bağışlar azalacaktır.

b) Satıştan elde edilecek gelirin de, yeni okulların yapımı veya mevcut okulların bakım ve onarımı için İl Özel İdarelerine değil Hazine'ye aktarılması öngörülmüştür. Böyle bir durum, yapılan düzenlemenin eğitime katkı amacıyla değil, rant amaçlı yapıldığının diğer bir anlatımla kamu yararına dayanmadığının açık bir göstergesidir.

c) İptali istenen kural ile yapılan düzenlemenin gerçek amacı, şehir içinde arsası değerlendirilmiş okul ve alanlarının satılarak gelir sağlanmasıdır. Ancak bu uygulamanın toplumsal maliyeti getireceği kısa dönemli yararın çok üzerindedir.

- Bu tür uygulama topluma sosyal maliyet getirmektedir. Zira okulun satılması nedeniyle, daha uzağa taşınacak okullara gitmek için öğrenciler daha çok zaman, daha çok yol maliyetine katlanacaklardır.

- Şehir trafiği artacak ve bundan diğer insanlarda zarar görecektir.

- Şehir merkezlerinde yapılaşmanın yoğunluğunun artmasına paralel olarak çevre ve trafik sorunu artacak, mevcut alt yapı yetersiz kalacaktır.

- Eğitim sistemi aksayacak ve özellikle geçiş dönemlerinde eğitimde etkinlik azalacaktır.

- Ülkenin eğitime verdiği değere ilişkin imaj zarar görecektir.

Bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, iptali istenen kural kamu yararı amacına yönelik olmadığından 'hukuk devleti' ilkesiyle bağdaşmaz ve Anayasa'nın 2 nci maddesine de aykırı düşer.

Açıklanan nedenlerle 24.07.2008 tarih ve 5793 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 3 üncü maddesi ile değiştirilen 14.06.1973 tarihli ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 51 inci maddesinin dördüncü fıkrasının, yasalarda olması gereken açıklık ve belirlilikten yoksunluk ve kamu yararı amacına yönelik olmaması nedenleriyle Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ve Maliye Bakanına yasama organınca verilen yetkinin çerçevesi ve sınırlarının çizilmemesi nedeniyle de Anayasa'nın 7 nci ve maddesindeki yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesine ve böyle bir yetki devri kökenini Anayasa'dan almadığı için de Anayasa'nın 6 ncı maddesine aykırı olup, iptal edilmesi gerekir.

2) 24.07.2008 Tarih ve 5793 Sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 7 nci Maddesi ile Değiştirilen 2.3.1984 Tarihli ve 2985 Sayılı Toplu Konut Kanununun 4 üncü Maddesinin Birinci Fıkrasının İkinci, Üçüncü ve Dördüncü Cümlelerinin Anayasa'ya Aykırılığı

İptali istenen bu kural ile Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca yapılan veya yaptırılan her ölçekteki imar ve parselasyon plânlarının, plân konusu alanın konumuna göre, ya büyükşehir belediye meclisi tarafından ya ilgili belediye meclisleri tarafından ya da ilgili valilik tarafından,

planların belediyelere veya valiliğe intikal ettiği tarihten itibaren üç ay içerisinde aynen veya değiştirilerek onaylanacağı, üç ay içerisinde onaylanmayan planların ise Başkanlık tarafından resen onaylanacağı, belediyeler, valilik veya Başkanlık tarafından onaylanan bu plânların; askı, ilan ve itiraza dair kararlar da dâhil olmak üzere 3194 sayılı İmar Kanunu hükümlerine göre belediyeler ve ilgili kamu kurumları tarafından yapılacak tüm işlemlerin Başkanlık tarafından re'sen yapılmak suretiyle yürürlüğe konulacağı hükme bağlanmıştır.

Bu hüküm ile onama makamına verilen yetki, kendilerine intikal ettirilen her ölçekteki imar ve parselasyon planlarını üç ay içinde aynen veya değiştirilerek onaylama yetkisidir. Onama makamı olan belediyelin veya valiliğin planı geri çevirme yetkisi yoktur. Üç ay içinde onaylanmayan plânlar Başkanlık tarafından re'sen onaylanarak yürürlüğe konulacaktır.

3194 sayılı İmar Kanunu, yerleşme yerleri ile bu yerlerdeki yapılaşmaların plân, fen, sağlık ve çevre şartlarına uygun teşekkülünü sağlamak amacıyla düzenlenmiş olup, belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında kalan yerlerde yapılacak plânlar ile inşa edilecek resmi ve özel bütün yapıları kapsamaktadır.

Yasa'nın 8 inci maddesinde, imar plânlarının belediye meclisince, belediye ve mücavir alan dışında kalan yerlerde yapılacak plânların ise valilikçe onaylanacağı, her iki planın 1 ay süre ile ilan edileceği, bir aylık ilan süresi içerisinde yapılacak itirazlarında 15 gün içinde kesin karara bağlanacağı öngörülmüştür. Maddenin gerekçesinde de *'İmar planlarının, 5 yıllık kalkınma planı ilkeleri doğrultusunda gerçekleştirilmesi ve fiziki planların bütününde sosyo ' ekonomik esasa dayalı düzenlemenin getirilmesi, bu suretle şehirlerin gelişmesinin Bölge Planları ile yönlendirilmesi ile imar planlamalarında sürenin asgariye indirilmesi ve aynı zamanda mahalli koşulların plana sağlıklı olarak yansması için Valilik ve Belediyelere plan yapma yetkisini tanıyan hükmün getirildiği'* vurgulanmıştır.

Bu durumda İmar Yasası'nda Valilik ve Belediyelere plân yapma yetkisinin tanınmasının nedeni, mahalli koşulların plana sağlıklı olarak yansmasıdır.

Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca yapılan veya yaptırılan her ölçekteki imar ve parselasyon planlarındaki mahalli koşullara aykırılığının, plânda yapılacak değişiklik ile giderilmesinin her zaman mümkün olmayabileceğinin ihmal edilemeyecek bir olasılık olduğu yadsınamaz.

Valilik ve belediyelere, mahalli koşulları sağlıklı olarak yansıtması mümkün görülmeyen bir planı geri çevirme yetkisinin tanınmayan ve üç ay içerisinde onaylanmayan bir plânı Başkanlık tarafından onaylanmama nedenleri dahi araştırılmaksızın re'sen yürürlüğe konulmasını öngören bir düzenlemenin 'yerinden yönetim ilkesi' ile bağdaştırılamaz.

Anayasa'nın 123 üncü maddesinde *'İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.*

İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır' denilmiş ve yine Anayasanın 127 nci maddesinin ikinci fıkrasında *'Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir'* kuralına yer verilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 14.06.1988 tarihli ve E.1988/14, K.1988/18 sayılı kararında yerel yönetim anlayışı ve yerinden yönetimin özellikleri şu şekilde açıklanmıştır;

'Yerel yönetim anlayışında her şey, o yer, o yöre ile sınırlıdır. Yerel yönetimlerin kuruluş ve görevleriyle yetkileri 'yerinden yönetim' ilkesine uygun olarak yasayla düzenlenir. Yerinden yönetimin en belirgin özelliği, yöneticilerin o yerdeki seçmenlerin oylarıyla seçilmesidir. Yerel yönetimlerin özerk kamu tüzelkişisi olarak örgütlenmeleri de bu yönetimlerin karar alma ve aldıkları kararları uygulama hakkına sahip bulunmalarına dayanmaktadır.'

İptali istenen kural, yerel yönetimlerin kendi yöreleri ile ilgili imar ve parselasyon planları konusunda karar alma ve uygulama hakkını sınırlayıp ortadan kaldırdığından yerinden yönetim ilkesine ve dolayısıyla Anayasa'nın 123 üncü ve 127 nci maddelerine aykırıdır.

Diğer taraftan iptali istenen kural, mahalli koşulların plâna daha sıhhatli yansımalarının önünde bir engel oluşturduğundan plân konusu alan halkının çıkarlarına ters düşeceğinden kamu yararına da dayanmamaktadır.

Anayasa'nın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devleti, her eylem ve işlemi hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumları benimseyen, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, yasaların üstünde Anayasa'nın ve yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan devlettir. Yasaların kamu yararına dayanması gereği kuşkusuz hukuk devletinin temel değerlerinden birini oluşturmaktadır.

Bir hukuk devletinde, devlet erki kullanılarak yapılan tüm kamu işlemlerinin nihaî amacının 'kamu yararı' olması gerekir. Bu gereklilik, kamu yararını, yasama organının takdir yetkisi için de bir sınır konumuna getirir.

İptali istenen kural kamu yararı amacına yönelik olmadığından, Anayasa'nın 2 nci maddesine de aykırıdır.

İkinci ve üçüncü cümlelerin iptali hâlinde dördüncü cümlelerin de uygulanma olanağı kalmayacağından bu cümlelerin de iptali edilmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, 24.07.2008 tarih ve 5793 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 7 nci maddesi ile Değiştirilen 2.3.1984 tarihli ve 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu'nun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri Anayasa'nın 2 nci, 123 üncü ve 127 nci maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

3) 24.07.2008 Tarih ve 5793 Sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 15 inci Maddesi ile Değiştirilen 3.5.1985 Tarihli ve 3194 Sayılı Kanunun Ek Madde 3'deki 've bu Kanunun 8 inci maddesinde yer alan ilan ve askıya dair hükümlerden muaf olarak'; 'Bu madde kapsamında yapılan her ölçekteki plan ve imar planlarında 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 17 nci maddesinin (a) bendinin ikinci ve sekizinci paragrafındaki hükümler uygulanmaz'; 've 19 uncu maddede belirtilen ilan ve askıya dair hükümlerden muaf olarak kesinleşir ve yürürlüğe girer.' İbarelerinin Anayasaya Aykırılığı

a. 've bu Kanunun 8 inci maddesinde yer alan ilan ve askıya dair hükümlerden muaf olarak' ibaresinin Anayasaya Aykırılığı

İptali istenen kural ile Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca yapılarak veya yaptırılarak Özelleştirme Yüksek Kurulunca onaylanan imar plan ve değişikliklerinin ve bunlara ilişkin onama işlemlerinin ilan ve askıya dair hükümlerden muaf tutulması öngörülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8 inci maddesinde, onaylanarak yürürlüğe giren imar planlarının, ilan yerinde bir ay süre ile ilan edileceği, bir aylık ilan süresi içinde planlara itiraz edilebileceği hükme bağlanmıştır. İptali istenen ibare ile imar plânı ve parselasyon planı yapımı ve bunlara ilişkin onama işlemlerinin ilan ve askı sürelerine tâbi olmaksızın yapılması veya yaptırılması konusunda Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca yetki verilmekte ve dolayısıyla bu idarece yapılacak veya yaptırılacak plânlara ilgililerin bir aylık ilan süresi içinde itiraz etme hak ve imkânları fiilen ortadan kaldırılmaktadır.

3194 sayılı İmar Kanunu ile bir aylık ilan süresi içinde planlara itiraz edilebileceğinin hükme bağlanmasının nedeni; İmar planı değişikliklerinde, şehircilik ilkelerine, planlama tekniklerine ve kamu yararına aykırılıklar bulunuyor ise bu konudaki yanlışlıkların giderilebilmesi için ilgililere, yapılan planlara itiraz edebilme hak ve imkânının tanınmasıdır.

Anayasa Mahkemesinin kararlarında da vurgulandığı üzere, Anayasa'nın 2 nci maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratik bir hukuk Devleti olduğunu vurgulanırken, Devlet içinde tüm kamusal yaşam ve yönetimin yargı denetimine bağlı olmasını amaçlamıştır. Çünkü yargı denetimi demokrasinin 'olmazsa olmaz' koşuludur.

Anayasa'nın 36 ncı maddesinde hak arama hürriyeti düzenlenmiş, 125 inci maddesinde de 'idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır' hükmüne yer verilmiştir. Bu hüküm uyarınca idarenin kamu hukuku ya da özel hukuk alanına giren tüm eylem ve işlemleri yargı denetimi kapsamına girmektedir. Kural olarak bunlardan kamu hukuku alanındaki eylem ve işlemler idari yargının, özel hukuk alanındakiler de adli yargının görevi içine girmektedir.

İptali istenen kural, Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca yapılarak veya yaptırılarak Özelleştirme Yüksek Kurulunca onaylanan imar plan ve değişikliklerini ve bunlara ilişkin onama işlemlerini ilan ve askıya dair hükümlerden muaf tutmakla, yargı yolunu ve hak arama özgürlüğünün kullanılmasını zorlaştırdığı açıktır. Bu nedenle söz konusu kural, Anayasa'nın 2 nci, 36 ncı ve 125 inci maddelerine aykırıdır.

Nitekim, 21.04.2005 tarih ve 5335 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 32 nci maddesinin altıncı fıkrasının birinci tümcesinin, "askı sürelerine tabi olmaksızın" ibaresi Anayasa Mahkemesinin 03.04.2007 tarih ve E.2005/52, K.2007/35 sayılı kararı ile Anayasa'nın 2 nci, 36 ncı ve 125 inci maddelerine aykırı görülerek iptal edilmiştir.

Anayasa'nın 153 maddesinin son fıkrasında, 'Anayasa Mahkemesi kararları Resmî Gazete'de hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzelkişileri bağlar' denilmektedir. Buna göre, Anayasa Mahkemesi kararları yayımlanmakla bağlayıcılık özelliği kazandığından, yasama organı aynı konuda düzenleme yaparken bu kararları etkisiz veya sonuçsuz bırakacak tutum ve davranışlardan kaçınmak ve iptal edilen kuralları yeniden yasalaştırmamak zorundadır. Anayasa Mahkemesi kararlarının sonuçları kadar gerekçelerinin de bağlayıcılığı tartışılmaz. Çünkü kararlar gerekçeleri ile bir

bütünlük oluşturlar ve bu doğrultuda yasamanın da içinde yer aldığı devletin ve kişilerin etkinliklerinde yönlendirici ve belirleyici olurlar. Bu nedenle yasama organı iptal edilen yasaların yerine yeni düzenleme yaparken kararların gerekçelerini de göz önünde bulundurmakla yükümlüdür.

Bu nedenle iptali istenen kural, Anayasa Mahkemesinin 03.04.2007 tarihli ve E.2005/52, K.2007/35 sayılı kararındaki gerekçe gözetilmediği için Anayasa'nın 153 üncü maddesine de aykırı düşmektedir.

Açıklanan nedenlerle söz konusu kural, Anayasa'nın 2 nci, 36 ncı, 125 inci ve 153 üncü maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

b. 'Bu madde kapsamında yapılan her ölçekteki plân ve imar planlarında 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 17 nci maddesinin (a) bendinin ikinci ve sekizinci paragrafındaki hükümler uygulanmaz' İbaresinin Anayasaya Aykırılığı

İptali istenen kural ile 24.07.2008 tarih ve 5793 sayılı Kanun'un 15 inci maddesi ile değiştirilen 3194 sayılı Kanun'un Ek 3 üncü maddesi kapsamında yapılan her ölçekteki plan ve imar planlarında 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 17 nci maddesinin (a) bendinin ikinci ve sekizinci paragrafındaki hükümlerin uygulanmayacağı hükme bağlanmıştır.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 'Sit alanlarında geçiş döneminde koruma esasları ve kullanma şartları ile koruma amaçlı imar plânı' başlıklı 17 nci maddesinin iptali istenen kural ile uygulanmayacağı belirtilen hükümleri şöyledir:

'Koruma amaçlı imar planı yapılıncaya kadar, koruma bölge kurulu tarafından üç ay içinde geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları belirlenir. Belediyeler, valilikler ve ilgili kurumlar söz konusu alanda ilgili meslek odaları, sivil toplum kuruluşları ve plandan etkilenen hemşerilerin katılımı ile toplantılar düzenleyerek koruma amaçlı imar planını hazırlatıp, incelenmek ve sonuçlandırılmak üzere koruma bölge kuruluna vermek zorundadır. İki yıl içinde koruma amaçlı imar planı yapılmadığı takdirde, geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının uygulanması, koruma amaçlı imar planı yapılıncaya kadar durdurulur.'

'Koruma amaçlı imar planları; müellifi şehir plancısı olmak üzere; alanın konumu, sit statüsü ve özellikleri göz önünde bulundurularak mimar, restoratör mimar, sanat tarihçisi, arkeolog, sosyolog, mühendis, peyzaj mimarı gibi meslek gruplarından Bakanlıkça belirlenecek uzmanlar tarafından hazırlanır.'

Bu hükümlerin birlikte değerlendirilmesinden de anlaşılacağı üzere, Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca yapılacak veya yaptırılacak her ölçekteki plân ve imar plânlarının yapılması sürecinde Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulları ve koruma amaçlı imar planları devre dışı bırakılmaktadır.

Anayasa'nın 63 üncü maddesinde tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunması, desteklenmesi; bu yolda gereken tedbirlerin alınması Devlete bir görev olarak verilmiştir.

Tarih, kültür ve tabiat varlıkları, özellik taşıyan, bir uygarlığın, belirli bir gelişmenin veya tarihi bir olayın tanıklığını yapan ve böylece kültürel ve tarihsel, anlam taşıyan varlıklardır.

Bu varlıkları tespit edip, orijinal değerlerini bozmadan bakım ve restorasyonlarını bilim ve sanat kaidesine uygun bir şekilde yaparak bunları gelecek nesillere ulaştırmak, Devletin koruma görevi içerisinde yer almaktadır.

Ülkemiz tüm dünya ülkelerinin hayranlığını çeken çok zengin tarihi ve kültürel değerlere sahiptir. Ancak, bu varlıklar tehdit altında olup, yok olma tehlikesiyle karşı karşıya bulunmaktadır. Bunlar; doğal yıpranmalar ve felaketler dışında, kentleşmenin ve turizmin tecavüzüne, arsa spekülasyonlarına veya yağmacılığa maruzdur. Devlet, bu durum karşısında, bu değerleri koruma konusunda etkili; objektif ve ciddi önlemler almak zorundadır.

İptali istenen kural ile 24.07.2008 tarih ve 5793 sayılı Kanun'un 15 inci maddesi ile değiştirilen 3194 sayılı Kanun'un Ek 3 üncü maddesi kapsamında yapılan her ölçekteki plân ve imar plânlarında Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulları ve koruma amaçlı imar planlarının devre dışı bırakılması tarih ve kültür varlıklarının tehlikeye terk edilmesi anlamını taşımaktadır. Bu nedenle iptali istenen kural, Anayasa'nın 63 üncü maddesine aykırıdır.

Diğer taraftan, İptali istenen kural ile *"söz konusu alanda ilgili meslek odaları, sivil toplum kuruluşları ve plandan etkilenen hemşerilerin katılımı ile toplantılar düzenleme"* zorunluluğu kaldırılarak Özelleştirme İdaresi Başkanlığının plânları, belli toplumsal mutabakatlar sağlanmadan kamuoyunun bilgisi dışında yapılabilmesinin önü açılmakta, diğer bir anlatımla Özelleştirme İdaresi Başkanlığına, yurttaşların, meslek örgütlerinin ve sivil toplum örgütlerinin bilgi, deneyim ve ihtiyaçlarını gözetmeden sit alanlarında plan kararları üretebilme imkanı getirilmektedir. Böyle bir düzenlemenin ise, kamu yararı amacına yönelik olmadığı ve dolayısıyla Anayasa'nın 2 nci maddesine aykırı olduğu kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenlerle, iptali istenen kural Anayasa'nın 2 nci ve 63 üncü maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

c. 've 19 uncu maddede belirtilen ilan ve askıya dair hükümlerden muaf olarak kesinleşir ve yürürlüğe girer.' İbaresinin Anayasaya Aykırılığı

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 19 uncu maddesinde, parselasyon planlarının bir ay müddetle ilgili idarede asılacağı ve ayrıca mutata vasıtalarla duyurulacağı hükme bağlanmıştır.

İptali istenen kural ile Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından yapılacak parselasyon planlarının 19 uncu maddede belirtilen ilan ve askıya dair hükümlerden muaf olarak kesinleşeceği ve yürürlüğe gireceği öngörülmüştür.

Bu kural da, yukarıda '2-a' başlığı altında belirtilen nedenlerle Anayasa'nın 2 nci, 36 ncı, 125 inci ve 153 üncü maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

4) 24.07.2008 Tarih ve 5793 Sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 42 nci Maddesiyle Değiştirilen 22.2.2005 Tarihli ve 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 6 ncı Maddesinin İkinci Fıkrasının Anayasa'ya Aykırılığı

İptali istenen ikinci fıkranın birinci cümlesinde, bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşlarının; yapım, bakım ve onarım işleri, devlet ve il yolları, içme suyu, sulama suyu, kanalizasyon, enerji nakil hattı, sağlık, eğitim, kültür, turizm, çevre, imar, bayındırlık, iskan, gençlik ve spor gibi hizmetlere ilişkin yatırımlar ile bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşlarının görev alanına giren diğer yatırımları, kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri il özel idarelerine aktarmak suretiyle gerçekleştirebilecekleri öngörülmüştür.

Bu hükümden de anlaşılacağı üzere, bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları; kendilerinin görev alanına girdiği için yapmak durumunda oldukları yatırımları İl Özel İdarelerine devretmekte, diğer bir anlatımla mahalli idareler olan İl Özel İdarelerini kendi görev alanlarına giren yatırımlar için görevlendirmektedirler.

Anayasa'nın 123 üncü maddesinde '*İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır*' denilmiş ve yine Anayasa'nın 127 nci maddesinin ikinci fıkrasında '*Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir*' kuralına yer verilmiştir.

İptali istenen kural ile yapılan görevlendirme, yerinden yönetim ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Anayasa'nın 123 üncü maddesinin ikinci fıkrasında sözü edilen 'yerinden yönetim esası', aslında özerklik kurumunun Anayasal bir temele oturtulması anlamındadır. Öğretide de işaret olduğu üzere bu ilke, yerinden yönetimlerin tüzel kişiliğe sahip olmaları, görevli organlarını seçme hakkının verilmesi ve bu organlara karar verme yetkisinin tanınması gibi üç ana öğeden oluşur. (Bkz. E.1987/18, K. 1988/23, KY. 22.06.1988 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı).

Merkezi yönetimin, yukarıda değinilen özellikleri taşıyan yerinden yönetim idareleri üzerindeki vesayet yetkisi, Anayasa ve kanunla belirtilen hallerde ve yine Anayasa ve kanunda gösterilen yöntemlere göre kullanılabilecek bir yetki olup; sınırsız ve takdire bağlı değildir.

Vesayet denetimi, genellikle hukuka uygunluk ve bazen de yerindelik bakımından yapılan bir denetim niteliğindedir. Kural olarak vesayet makamı, doğrudan doğruya yerinden yönetim idaresinin yerine geçecek bir işlem yapamaz. (Bkz. E.1984/12, K.1985/6, K.T. 01.03.1985 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı).

İdarî vesayet, merkezi idareye, tüzel kişiliğe sahip bir yerinden yönetim idaresinin özerkliğini zedeleyecek yetkiler kapsayamaz. (Bkz. E.1987/22, K. 1988/19, K.T. 13.06.1988 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı) ve merkezi idarenin yerinden yönetim idaresinin yönetim işlerine ve işlemlerine karışmasını haklı göstermez.

Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşlarına tanınan kendilerinin görev alanına giren yatırımları İl Özel İdarelerine devretme yetkisi; İl Özel İdare organlarının karar verme yetkisini ortadan kaldırdığından yerinden yönetim idaresinin özerkliğini zedeleyecek bir yetkidir.

Bu da, hem Anayasa'nın 123 üncü maddesinde ifade edilen idarenin bütünlüğü ilkesinin içeriğindeki idari vesayet yetkisinin, hem de Anayasa'nın yine 123. ve 127. maddelerinin ikinci fıkralarında belirtilen 'yerinden yönetim esası' nın gereklerine aykırıdır.

Diğer taraftan, iptali istenen ikinci fıkranın birinci cümlesi ile yapılan düzenlemede; İl Özel İdarelerine aktarılan yatırımların yürütülmesi için bu idarelerin araç, gereç, personel olanakları ile yapmış oldukları yatırım ve çalışma programlarının ve raporların dikkate alınarak yeterlikleri konusunda bir değerlendirme imkânı tanınmamış olması da, bu düzenlemede kamu yararının gözetilmediğinin açık bir göstergesidir.

Anayasa'nın 2 nci maddesinde tanımlandığı üzere Devletimiz bir hukuk devletidir. Hukuk devleti ilkesinin öğeleri arasında <<yasaların kamu yararına dayanması>> ilkesi vardır. Bu ilkenin anlamı, kamu yararı düşüncesi alınmaksızın herhangi bir yasa kuralının konulamayacağıdır. Buna göre kamu yararını içermeyen bir yasa kuralı, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı düşer.

Dava konusu 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasının ilk cümlesinin iptali halinde, bu fıkranın diğer cümlelerinin de uygulanma olanağı kalmayacağından, bunların da iptal edilmeleri gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, 24.07.2008 tarih ve 5793 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 42 nci maddesiyle değiştirilen 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrası, Anayasa'nın 2 nci, 123 üncü ve 127 nci maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

5) 24.07.2008 Tarih ve 5793 Sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 43 üncü Maddesiyle Değiştirilen 21.4.2005 tarihli ve 5335 Sayılı Kanun'un 32 nci Maddesinin Son Fıkrasının İlk İki Cümlesinin Anayasaya Aykırılığı

İptali istenen bu kural ile TCDD Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan her ölçekteki imar ve parselasyon plânlarının, plân konusu alanın konumuna göre, ya büyükşehir belediye meclisi tarafından: ya ilgili belediye meclisleri tarafından ya da ilgili valilik tarafından, plânların belediyelere veya valiliğe intikal ettiği tarihten itibaren üç ay içerisinde aynen veya değiştirilerek onaylanması suretiyle yürürlüğe gireceği, üç ay içerisinde onaylanmayan plânların ise Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından re'sen yürürlüğe konulacağı hükme bağlanmıştır.

Bu hüküm ile onama makamına verilen yetki, kendilerine intikal ettirilen her ölçekteki imar ve parselasyon plânlarını üç ay içinde aynen veya değiştirilerek onaylama yetkisidir. Onama makamı olan belediyelin veya valiliğin plânı geri çevirme yetkisi yoktur. Üç ay içinde onaylanmayan plânlar Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından re'sen yürürlüğe konulacaktır.

Yukarıda (2) numaralı başlık altında belirtilen nedenlerle, 24.07.2008 tarih ve 5793 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 43 üncü maddesiyle değiştirilen 5335 sayılı Kanun'un 32 nci maddesinin son fıkrasının ilk iki cümlesi Anayasa'nın 2 nci, 123 üncü ve 127 nci maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

İptali istenen kurallar, Anayasa hükümlerine açıkça aykırı olduğundan ve kamu yararına da dayanmadığından kamu yararı düşüncesi olmaksızın getirilen bir yasa kuralının bir hukuk devletinde subjektif yararların üstünde, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini

de zedeleyeceğinden sonradan giderilmesi olanaksız durum ve zararlara neden olacağı tartışmasızdır.

Arz ve izah olunan nedenlerle, söz konusu hüküm hakkında yürürlüğünün durdurulması da istenerek iptal davası açılmıştır.

V. SONUÇ VE İSTEM

Yukarıda açıklanan gerekçelerle, 24.07.2008 tarih ve 5793 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un;

1) 3 üncü maddesi ile değiştirilen 14.06.1973 tarihli ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 51 inci maddesinin dördüncü fıkrasının Anayasa'nın 2 nci, 6 ncı ve 7 nci maddelerine aykırı olduğundan,

2) 7 nci maddesi ile değiştirilen 2.3.1984 tarihli ve 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu'nun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci, üçüncü ve dördüncü cümlelerinin Anayasa'nın 2 nci, 123 üncü ve 127 nci maddelerine aykırı olduğundan,

3) 15 inci maddesi ile değiştirilen 3.5.1985 tarihli ve 3194 sayılı Kanun'un ek madde 3'deki;

a. 've bu Kanunun 8 inci maddesinde yer alan ilan ve askıya dair hükümlerden muaf olarak'ibaresinin, Anayasa'nın 2 nci, 36 ncı, 125 inci ve 153 üncü maddelerine aykırı olduğundan,

b. 'Bu madde kapsamında yapılan her ölçekteki plan ve imar planlarında 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 17 nci maddesinin (a) bendinin ikinci ve sekizinci paragrafındaki hükümler uygulanmaz' ibaresinin Anayasa'nın 2 nci ve 63 üncü maddelerine aykırı olduğundan,

c. 've 19 uncu maddede belirtilen ilan ve askıya dair hükümlerden muaf olarak kesinleşir ve yürürlüğe girer.' ibaresinin Anayasa'nın 2 nci, 36 ncı, 125 inci ve 153 üncü maddelerine aykırı olduğundan,

4) 42 nci maddesiyle değiştirilen 22.2.2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasının, Anayasa'nın 2 nci, 123 üncü ve 127 nci maddelerine aykırı olduğundan,

5) 43 üncü maddesiyle değiştirilen 21.4.2005 tarihli ve 5335 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin son fıkrasının ilk iki cümlesinin Anayasa'nın 2 nci, 123 üncü ve 127 nci maddelerine aykırı olduğundan,

iptallerine ve uygulanmaları hâlinde sonradan giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar doğacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin de durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederim.'

B- Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

(') Büyükşehir Belediye Başkanlığı vekili (') tarafından, mülkiyeti (') A.Ş.'ye ait İstanbul İli, Bakırköy ilçesi, Kartaltepe Mahallesi, 1091 ada, 12 parsel sayılı taşınmaza ilişkin olarak 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 9. maddesi ile 5793 sayılı Yasa'nın 15. maddesiyle değişik Ek 3. maddesi uyarınca Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 14.01.2009 günlü, 2009/3 sayılı kararı ile onaylanan 1/5000 ölçekli nazım ve 1/1000 ölçekli uygulama imar plânı değişikliklerinin iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığına karşı açılan dava dosyası incelendi.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 'Anayasaya aykırılığın diğer mahkemelerde ileri sürülmesi' başlıklı 152 nci maddesinin birinci fıkrasında: 'Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır.' hükmü yer almaktadır.

2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un İtiraz Yoluyla Mahkemelerden gönderilecek İşler Başlıklı 28. maddesinde; 'Bir davaya bakmakta olan mahkeme: (1) O dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse, bu yoldaki gerekçeli kararı; veya, (2) Taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa tarafların bu konudaki iddia ve savunmalarını ve kendisini bu kanıya götüren görüşünü açıklayan kararı; dosya muhtevasını mahkemece bu konu ile ilgili görülen belgelerin tasdikli örnekleri ile birlikte Anayasa Mahkemesi Başkanlığına gönderir.' kuralına yer verilmiştir.

Uygulanacak Yasa kuralı, bakılmakta olan davayı yürütmeye, uyuşmazlığı çözmeye, davayı sona erdirmeye veya kararın dayanağını oluşturmaya yarayacak kuraldır.

Uyuşmazlık konusu olayda, mülkiyeti (') A.Ş.'ye ait İstanbul İli, Bakırköy İlçesi, Kartaltepe Mahallesi, 1091 ada, 12 parsel sayılı taşınmaza ilişkin olarak 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 9. maddesi ile 5793 sayılı Yasa'nın 15. maddesiyle değişik Ek 3. maddesi uyarınca Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı ile onaylanan 1/5000 ölçekli nazım ve 1/1000 ölçekli uygulama imar planı değişikliklerinin 16.01.2009 günlü, 27112 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak kesinleşmesi suretiyle 3194 sayılı Yasa'nın 8. maddesinde yer alan ilan ve askıya dair hükümlerden muaf olarak yürürlüğe girdiği anlaşılmaktadır.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8 nci maddesinin (b) bendinde 'İmar plânları; nazım imar plânı ve uygulama imar plânından meydana gelir. Mevcut ise bölge plânı ve çevre düzeni plan kararlarına uygunluğu sağlanarak, belediye sınırları içinde kalan yerlerin nazım ve uygulama imar planları ilgili belediyelerce yapılır veya yaptırılır. Belediye Meclisince onaylanarak yürürlüğe girer. Bu plânlar onay tarihinden itibaren belediye başkanlığınca tespit edilen ilan yerlerinde bir ay süre ile ilan edilir. Bir aylık ilan süresi içinde plânlara itiraz edilebilir. Belediye başkanlığınca belediye meclisine gönderilen itirazlar ve planları belediye meclisi onbeş gün içinde inceleyerek kesin karara bağlar.

Belediye ve mücavir alan dışında kalan yerlerde yapılacak plânlar valilik veya ilgisince yapılır veya yaptırılır. Valilikçe uygun görüldüğü takdirde onaylanarak yürürlüğe girer. Onay tarihinden itibaren valilikçe tespit edilen ilan yerinde bir ay süre ile ilan edilir. Bir aylık ilan süresi içinde planlara itiraz edilebilir. İtirazlar valiliğe yapılır, valilik itirazları ve planları onbeş gün içerisinde inceleyerek kesin karara bağlar.

Onaylanmış planlarda yapılacak değişiklikler de yukarıdaki usullere tabidir.' kuralı yer almış, ilan konusunda benzer düzenleme mülga 6785 sayılı İmar Kanunu'nun 29. maddesinde de bulunmaktadır.

Genel kanun niteliği taşıyan İmar Kanunu ile imar plânlarının onayı, yürürlüğü, ilanı ve itirazına ilişkin konular düzenlenmiş, özel kanunlarla (775 sayılı Gecekondu Kanunu, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu, 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu, 2981 sayılı Yasa, 3621 sayılı Kıyı Kanunu, 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 383 sayılı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname, 388 sayılı Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kurulması ve Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname vb.) plân onaylama yetkisi farklı idarelere verilmekle birlikte, bu plânların ilanına ilişkin ayrı kuralları getirilmediği gibi 3194 sayılı Yasa'nın 9. maddesi uyarınca Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na onaylanan plânlarda bu ilandan muaf tutulmamıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 7. maddesinin dördüncü fıkrasında: 'İlanı gereken düzenleyici işlemlerde dava süresi, ilan tarihini izleyen günden itibaren başlar. Ancak bu işlemlerin uygulanması üzerine ilgililer, düzenleyici işlem veya uygulanan işlem yahut her ikisi aleyhine birden dava açabilirler.' kuralı yer almaktadır.

Düzenleyici işlem kimliği taşıyan plânların ilan edilmesi dava açma sürelerinin belirlenmesi açısından da önem taşımaktadır.

5793 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 15 nci maddesiyle 3194 sayılı İmar Kanununun değiştirilen Ek 3 üncü Maddesinde: 'Özelleştirme programındaki kuruluşlara ait veya kuruluş lehine irtifak ve/veya kullanım hakkı alınmış arsa ve araziler ile özel kanunları uyarınca özelleştirilmek üzere özelleştirme programına alınan arsa ve arazilerin, 3621 sayılı Kıyı Kanunu veya 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında kalan yerler dahil olmak üzere genel ve özel kanun hükümleri kapsamında yer alan tüm alanlarda imar planlarını yapmaya ve onaylamaya yetkili olan kurum veya kuruluşlardan görüş alınarak çevre imar bütünlüğünü bozmayacak her tür ve ölçekte plan, imar planı ile değişiklik ve revizyonları müellifi şehir plancısı olmak üzere Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca yapılarak veya yaptırılarak Özelleştirme Yüksek Kurulunca onaylanmak ve Resmi Gazetede yayımlanmak suretiyle kesinleşir ve bu Kanunun 8 inci maddesinde yer alan ilan ve askıya dair hükümlerden muaf olarak yürürlüğe girer. İlgili kuruluşlar bu madde kapsamında yapılanları devir tarihinden itibaren beş yıl süreyle değiştiremezler. Bu süre içerisinde imar planlarına ilişkin olarak, verilecek mahkeme kararlarının gereklerinin yerine getirilmesini teminen yapılacak imar planı değişikliğine ilişkin iş ve işlemler Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca bu maddede belirtilen usul ve esaslara göre gerçekleştirilir. İlgili kuruluşlar görüşlerini onbeş gün içinde bildirirler. Bu madde kapsamında yapılan her ölçekteki plan ve imar planlarında 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 17 nci maddesinin (a) bendinin ikinci ve sekizinci paragrafındaki hükümler uygulanmaz. Özelleştirme sürecinde ihtiyaç duyulması halinde, bu planlara göre yapılacak imar uygulamasına ilişkin parselasyon planları Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından yapılır veya yaptırılır. Bu parselasyon planları Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca onaylanır ve 19 uncu maddede belirtilen ilan ve askıya dair hükümlerden muaf olarak kesinleşir ve yürürlüğe girer. Bu planlara göre yapılacak yapılarda her türlü ruhsat ve diğer belgeler ile izinler, ilgili mevzuat çerçevesinde yetkili kurum ve kuruluşlarca verilir.' kuralı getirilmiştir.

Anayasa'nın Devletin temel amaç ve görevleri başlıklı 5. maddesinde: 'Devletin temel amaç ve görevleri, Türk Milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.' kuralı bulunmaktadır.

Anayasa'nın 10 uncu maddesinde ise: 'Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz. Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.' denilmektedir. Bu yasak, insan hakları belgelerinde olduğu gibi, birbirinin aynı durumunda olanlara aynı kuralların uygulanmasını, ayrıca ve açıkça ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılmasını engellemektedir. Aynı durumda olanlar için farklı düzenleme, eşitliğe aykırılık oluşturur. Anayasa'nın amaçladığı eşitlik, mutlak ve eylemli eşitlik değil hukuksal eşitliktir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar ayrı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngördüğü eşitlik çiğnenmiş olmaz. Başka bir anlatımla, kişisel nitelikleri ve durumları özdeş olanlar arasında, yasalara konulan kurallarla değişik uygulamalar yapılamaz. (Anayasa Mahkemesi'nin 17.03.2004 günlü, E.2001/282, K.2004/34 sayılı Kararı).

Özel yasalarla belediye ve valilikler (il özel idareleri) dışındaki idarelere planlama yetkisi tanınmasına karşın, bu idareler tarafından onaylanan planların ilan edilmesi konusunda farklı bir düzenleme öngörülmemiş ve planlarla ilgili olanlar yönünden dava açma haklarının kullanılması bakımından bir ayırımı ortaya çıkmamıştır.

İptali istenilen 5793 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 15 nci maddesiyle 3194 sayılı İmar Kanunu'nun değiştirilen Ek 3 üncü Maddesine getirilen 'bu Kanunun 8 inci maddesinde yer alan ilan ve askıya dair hükümlerden muaf olarak' şeklindeki ibare ile, plan onaylama yetkisi tanının Özelleştirme Yüksek Kurulu'nca onaylanan planlara ilan ve askıdan muafiyet tanınarak ayrıcalıklı bir durumun oluşturulmasının yanısıra taşınmazı bu plan kapsamında olan kişiler ile bu kapsamda bulunmayan kişiler yönünden dava açma hakkı gibi hakların kullanılmasında farklılık meydana getirilmesi nedenleriyle Anayasa'nın 5 nci ve 10 uncu maddelerinde açıklanan hukuk devleti ilkesi ile eşitlik ilkesine aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle ve bir davaya bakmakta olan mahkemenin, o dava sebebiyle uygulanacak bir yasanın Anayasaya aykırı olduğu kanısına götüren görüşünü açıklayan kararı ile Anayasa Mahkemesine başvurulması gerektiğini düzenleyen 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesi gereğince, 5793 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 15 nci maddesiyle 3194 sayılı İmar Kanunu'nun değiştirilen Ek 3 üncü maddesine getirilen 'bu Kanunun 8 inci maddesinde yer alan ilan ve askıya dair hükümlerden muaf olarak' şeklindeki ibarenin Anayasa'nın 5 nci ve 10 uncu maddelerine aykırı olduğu kanısına ulaşılması nedeniyle itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurulmasına, Anayasa Mahkemesince verilecek olan kararın gecikmesi hâlinde hem yargısal hem de kişisel bazda giderilmesi güç veya olanaksız zararlar doğabileceği göz önünde bulundurularak esas hakkında karar verilinceye kadar itiraz konusu kuralın yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesinin istenilmesine, dosyada bulunan konuyla ilgili belgelerin onaylı birer örneğinin Anayasa

Esas Sayısı : 2008/87

Karar Sayısı : 2011/95

Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine, uyuşmazlığın esasının Anayasa Mahkemesince bu konuda verilecek karardan sonra incelenmesine 26.10.2009 gününde oybirliğiyle karar verildi."